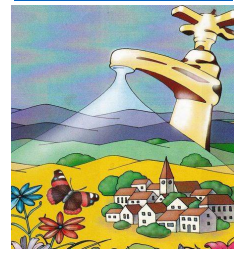

150 éves Budapest

Pest, Buda és Óbuda egyesülésével 1873-ban létrejött a Magyar Királyság fő-és székvárosa:
Budapest.

A főváros ivóvízellátása

1873 és 2023 között

4. rész:

Az első világháború következményei

Az első világháború kitöréséig (1914) Budapest vízellátás tekintetében is felzárkózott a világ legfejlettebb nagyvárosaihoz. Az 1900-as évek első évtizedére világvárossá fejlődött Budapesten folyamatosan növekedett a víz-igény, mellyel a vízműfejlesztések többé-kevésbé igyekeztek lépést tartani.

1910 és 1917 között a főváros lakosainak száma jelentősen nőtt:
880 371-ről 991 725-re.

A világháború új kihívást jelentett a vízellátásban ugyanis a hadianyag-gyárak, az átvonuló katonai egységek, a hazatérők, a sérültek, a hadifoglyok, a menekültek, az egészségügyi intézmények sok-sok vizet igényeltek.

A csúcspont: 1917. június 17-én volt, ekkor 290 000 m³ vizet fogyasztott a főváros. Ezt a vízmennyiséget a korábban kiépült vízmű rendszerekkel próbálták biztosítani, ugyanis a háború éveiben fejlesztésekre nem volt lehetőség.

Időnként szükségessé vált az éjszakai vízkorlátozás. Zuglóban, Óbudán és a Svábhegyen az éjszakai órákban többször lezárták a csőhálózatot. Gyakran hoztak rendelkezést arról, hogy éjféltől reggel hat óráig a bérházakban zárják el a házi főelzárókat.

A kertek tömlővel történő locsolását is megtiltották.

A frontról hazatérő katonák a pályaudvarokon

A túlzott kihasználás miatt a műszaki berendezések is folyamatosan romlottak. Mivel cseréjükre nem volt fedezet, csak a szakemberek kreativitásával történt javításokkal, a **„vízműves szív és ész”** segítségével tudtak üzemelni a gépek. A víztermelés folyamatosan csökkent: **1917-ben 88 millió köbméter volt a kitermelt víz, 1918-ban már csak 73 millió m³.**

A főváros vezetői egy korábbi sikeres vízmű-vezérigazgatótól, a Káposztásmegyeri Vízmű megteremtőjétől, **Kajlinger Mihálytól** várták a gondok enyhítését. Őt, 1917. november 13-án újra kinevezték a Székesfőváros Vízművei első számú vezetőjének.

Javaslatai azonban süket fülekre találtak. Mivel a fejlesztésekre a háborús évek után sem biztosítottak anyagi fedezet, így a helyzet tovább romlott. Az emeletes házak felsőbb emeletein gyakran napközben sem volt víz.

A földszinten azonban minden lakóházban, intézményben hozzájutottak Budapest lakói az egészséges ivóvízhez.

Az első lényeges változást a vízmérők 1921. évi bevezetése hozta, addig ugyanis átalánydíjat fizettek a budapestiek. Ezzel, vagyis a takarékosabb felhasználással átmenetileg enyhült a vízhiány.

1923. február 10-én eltörött a pesti vízellátás 75%-át biztosító káposztás-megyeri ikercsatorna.

Ez a katasztrófa döbentette rá a főváros illetékeseit arra, hogy nem halasztható tovább a vízműrendszerek fejlesztése, bővítése.

Források:

Balázs Endre: *A nyolcvanéves budapesti vízmű*, Budapest, 1947 Dr. Nagy Lajos: *A 100 éves Fővárosi Vízművek*, Budapest, 1968;; Kiss Miklós: *150 éves Budapest közműves vízellátása*, VÍZINFORM.HU; 2018; Képek.: Müllner János felvétele a hazatérő katonákról a Nyugati pályaudvaron 1918 végén (BTM Kiscelli Múzeum); Egy korabeli képeslap a háborús sérültekről (iho.hu)